



บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ. (2558, พุศจิกายน) “ปัญญาหนังสือ หยังรู้-ตรวรู้ ดู-แล หนังสือ ตอนออกสิงหัวคำ” สารนครศรีธรรมราช. 45(11) : หน้า 78-83.



หอสมุดแห่งชาติ
นครศรีธรรมราช

นานาสรรสาร

ปัญญาหนังสือ หยังรู้-ตรวรู้ ดู-แล หนังสือ ตอนออกสิงหัวคำ

นายหนังสือบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ /เขียน

เกริ่นนำ

ด้วยเมื่อปลายปี ๒๕๕๒ ท่าน ศ.พิเศษ ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้เมตตากรุณามิจดหมายมาถึงผม (ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒) ได้จุดประกายการเขียนเรื่อง ปัญญาหนังสือ ขึ้น ผมเองเป็นผู้ศึกษาและปฏิบัติทั้งเรื่อง หนังสือ-ตะลุง และเรื่อง หนังสือ-สือ

จึงเป็นการจุดประกายที่ติดพริบ โดยเฉพาะตอน ออกสิงหัวคำ หรือ จับสิงหัวคำ ที่มีรูป สิงขาว และ สิงดำ

การออกรูป พระฤๅษี พระอิศวร ในหนังสือ เป็นเรื่องศาสนาพราหมณ์ แล้วการออก สิงขาว สิงดำ ไม่จึงไม่เกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ ถ้าเกี่ยว สิง คือ สิงค์ ที่หมายถึงอวัยวะเพศหรือปล้ำ จึงลองเขียนให้ลึกๆ นึกให้กว้างๆ น่าจะเป็นการสร้างสรรค์ไปอีกรูปแบบหนึ่ง

จะปฏิรูปกันอย่างไรรื่องประเทศไทยและเรื่องสิง

การ ปฏิรูปประเทศไทย ที่จะให้ หมุนกลับไป ทบทวนถึง วิธีการเผยแพร่ประชาธิปไตย คือให้มีการเผยแพร่ด้วย ศิลปะ ใน เมืองต้น ท่ามกลาง และ ที่สุด

พร้อมๆ กับการ ปฏิรูปศิลปะ การออกรูป สิงดำ สิงขาว หรือ สิงหัวคำ หรือ จับสิงหัวคำ ใน หนังสือ หนังสือใหญ่ หนังสือประโมทัย หรือ หนังสือปราโมทัย หรือ หนังสือปักต้อ หรือ หนังสือปักป้องปักแก้ว ในภาคอีสาน ให้เป็น ศิลปะที่ดีที่สุด และเป็น ศิลปะที่แท้

ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า การปฏิรูปเป็นหน้าที่ของมนุษย์ โดยไม่ต้องเลิกล้างสิ่งใดๆ การปฏิรูป คือ การทำให้สำเร็จประโยชน์ กับสิ่งที่อยู่กับเรา กับคณะของเรา กับสังคมของเรา ปรับปรุงสิ่งที่ไม่เหมาะสม ให้เหมาะสม นั่นแหละคือการปฏิรูป เป็นภาษาธรรมะ ที่ทางการเมืองเขานำมาใช้ การปฏิรูปไม่ใช่การเลิกล้าง^๑

จะทำอย่างไรจึงจะ ทำให้สำเร็จประโยชน์ กับสิ่งที่อยู่กับเรา กับคณะของเรา กับสังคมของเรา ทั้งเรื่อง ประชาธิปไตย และเรื่องการออกรูป สิงดำ สิงขาว หรือ สิงหัวคำ หรือ จับสิงหัวคำ เพราะทั้ง ๒ เรื่องนี้ต่างก็อยู่กับเรา กับคณะของเรา และกับสังคมของเรา

จะปรับปรุงอย่างไรรื่องประเทศไทย ปรับปรุงสิ่งที่ไม่เหมาะสม ให้เหมาะสม โดยไม่ต้องเลิกล้าง ทั้งเรื่อง ประชาธิปไตย และเรื่องการออกรูป สิงดำ สิงขาว หรือ สิงหัวคำ หรือ จับสิงหัวคำ

^๑พุทธทาสภิกขุ การปฏิรูปเป็นหน้าที่ของมนุษย์ กรุงเทพฯ : สหทัยธรรมทาน, ๒๕๓๑ หน้า ๑-๘๔.



บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ. (2558, พุศจิกายน) “ปัญญาหนึ่งตระกูล หยังรู้-ตรวรู้ ดู-แล
หนึ่งตระกูล ตอนออกสิงหาค้า” สารนครศรีธรรมราช. 45(11) : หน้า 78-83.

เรื่องการออกรูป สิงคำ สิงขาว หรือ สิงหาค้า หรือ จับสิงหาค้า วิธีที่จะทำ ให้สำเร็จประโยชน์ ผมจะลองเสนอ
ดังนี้

๑. ปรับปรุง ให้เป็น ศิลปะที่ดีที่สุด คือ ถ่ายทอดความรู้สึกทางศาสนา ให้ชัดๆ ทั้ง พุทธ คริสต์ อิสลาม
พราหมณ์-ฮินดู ฯลฯ ที่มัน เข้ากัน สอดคล้องกัน เหมาะสมกัน กับ ทุกๆ ภูมิ ของคนในประเทศสยามนามเดิม
หรือไทยในปัจจุบันนี้

๒. ปรับปรุง ให้เป็น ศิลปะที่แท้ คือ ทำให้เกิดความรู้สึกที่มีความเป็นภราดรภาพต่อกัน แม้จะนับถือศาสนา
ต่างกันก็ตาม

ไม่ต้อง เลิกล้าง อย่างในหนึ่งตระกูลภาคใต้ฝั่งทะเลตะวันออก ที่เลิกไปแล้วก็ต้องหาวิธีการให้กลับมาเล่นใหม่
ให้จงได้ หนึ่งประโมทัย หรือ หนึ่งปราโมทัย หรือ หนึ่งบักตื้อ หรือ หนึ่งบักป่องบักแก้ว ในภาคอีสาน ถ้ามีต้นแบบ
ไปจากหนึ่งตระกูลภาคใต้ฝั่งตะวันออกจริง ในเมื่อต้นแบบกลับมาเล่นอีก ก็ควรจะเล่นด้วย แต่ต้องเล่นให้เป็น ศิลปะ
ที่ดีที่สุด และ ศิลปะที่แท้ เช่นกัน

เพื่อให้เป็นการ อนุรักษ์สิงในโลกลงความความเป็นจริงเอาไว้ด้วย ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ๔ ประการ
ประการที่ ๑ เพื่อความสมดุลของระบบนิเวศน์ วันก่อนได้เห็นภาพข่าว ชวนน้องช่วยสิง รักสิ่งแวดล้อม
ที่เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ผู้ใหญ่คนรุ่นเก่า ช่วยกันปลูกป่าบนเกาะเกล็ดแก้ว (เกาะเบ็ด) ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ
จังหวัดชลบุรี ไว้ให้เป็นอาหารของสิง ณ บนเกาะนั้น^{๔๔}

หนึ่งตระกูลภาคใต้ฝั่งทะเลตะวันออกและหนึ่งประโมทัย หรือ หนึ่งปราโมทัย หรือ หนึ่งบักตื้อ หรือ
หนึ่งบักป่องบักแก้ว ในภาคอีสาน ถ้า วาบ กับภาพข่าวนี้ ในตอน หัวคำ ก็น่าจะหาวิธีการออกรูป สิงรักสิ่งแวดล้อม
กันบ้าง ก็น่าจะดีกว่าไม่ออก

ประการที่ ๒ ปัจจุบันกระแส วันสัตว์โลก World Animal Day คือวันที่ ๔ ตุลาคมของทุกๆ ปี กำลัง
มาแรง ที่ ยูเครน เขามีการเอา เทียน ๕๐๐ เล่ม มาจุดสอง เรียงร้อยให้หยุดมาหาวันสัตว์ พร้อมกับรำลึก
ขอโทษ บรรดาสัตว์ที่ถูกฆ่าไป^{๔๕}

ถ้าหนึ่งตระกูลภาคใต้ฝั่งทะเลตะวันออก เคยเล่นรูป สิงคำ สิงขาว หรือ สิงหาค้า หรือ จับสิงหาค้า แล้วกลับ
เลิกล้างไม่เล่น ก็ไม่ต่างอะไรกับการ มั่ว และเมื่อ หนึ่งประโมทัย หรือ หนึ่ง ปราโมทัย หรือ หนึ่งบักตื้อ หรือ
หนึ่งบักป่องบักแก้ว ในภาคอีสานนำหนึ่งตระกูลภาคใต้ฝั่งทะเลตะวันออกไปเป็นต้นแบบ ที่ไม่มีการเล่นรูป สิงคำ สิงขาว
หรือ สิงหาค้า หรือ จับสิงหาค้า ตามไปด้วย ก็ไม่น่าจะต่างอะไรกับการล้างเผ่าพันธุ์ สิง เพราะไม่ได้สืบพันธุ์สิงต่อ
(น่าจะจุดเทียนรำลึกและขอโทษสิงกันบ้างก็คงไม่ตกข่าวและน้อยหน้ายูเครนเขาสักเท่าไร)

ประการที่ ๓ คนเราเมื่ออายุย่างเข้า ๗๐ ปี ถ้าไม่ศึกษาและไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ บรรดา
คนในทิศ ๖ โดยเฉพาะลูก หลาน หลิน เหลน ฯลฯ จะ เห็นเป็นสิงไปจนวันตาย

หนึ่งตระกูลภาคใต้ฝั่งทะเลตะวันออก หนึ่งประโมทัย หรือ หนึ่งปราโมทัย หรือ หนึ่งบักตื้อ หรือ หนึ่งบักป่อง
บักแก้ว ในภาคอีสาน ควรจะเล่นสิงเสียก่อน เพื่ออย่าให้ใครเห็นว่าตนเป็นสิงเมื่อเป็น ส.ว.(สูงวัย) ตอนอายุเริ่ม
๗๐ ปี

^{๔๔}ข่าวสด ฉบับ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ หน้า ๒๔.

^{๔๕}ข่าวสด ฉบับ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ หน้า ๒๔. แหล่งเดิม



บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ. (2558, พุศจิกายน) “ปัญญาหนังสือสูง หยั่งรู้-ตรวรู้ ดู-แล
หนังสือสูง ตอนออกถึงหัวคำ” สารนครศรีธรรมราช. 45(11) : หน้า 78-83.



ศูนย์บริการสารสนเทศ
๑๕

ประการที่ ๔ เพื่อความไม่ประมาท ถ้าใครได้ชม ตีพิมพ์เรื่อง **วันโลกาวินาศ ๒๐๑๒** ตามคำทำนายของ
ชนเผ่ามายัน ซึ่งทำนายทายถูกต้องมาเป็นระยะๆ และในอนาคตอันใกล้ๆ นี้ ก็ได้ทำนายว่าปี ๒๐๑๒ โลกจะวินาศ
และเมื่อพ้นวันโลกาวินาศแล้วคนที่รอดชีวิตซึ่งมีจำนวนน้อยนิด ก็จะอพยพขึ้นสู่ป่าสูง และปรับตัวกลับไปเป็นถึง
อีกวาระหนึ่ง^{๑๖}

เพราะฉะนั้น ต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้เรียนรู้การดำรงชีวิต เพื่อที่ว่าท่านอาจจะเป็นคนหนึ่งในจำนวนน้อยนิด
ที่รอดชีวิตจากวันโลกาวินาศก็ได้ อย่างประมาทว่า **จะไม่รอด**

ส่วนเรื่อง **ประชาธิปไตย** วิธีทำให้สำเร็จประโยชน์ ที่ผมเสนอให้มีการ **ปรับปรุงวิธี การเผยแพร่** ให้เผยแพร่
ด้วย **ศิลปะ** ใน **เบื้องต้น ท่ามกลาง และ ที่สุด** ซึ่งเป็นการ **ปรับปรุงสิ่งที่ไม่เหมาะสม ให้มีความเหมาะสม**
จะขอขยายความต่ออีกนิด

โดยส่วนตัวผมเห็นว่า การปรับปรุง **วิธีการเผยแพร่** เป็นการปฏิรูปในระดับ **รากเหง้าต้นเค้าของเรื่องราว**
ทั้งหมด

ปรับปรุง **วิธีการเผยแพร่** ให้ **เข้ากัน สอดคล้องกัน เหมาะสมกัน** กับ **ทุกๆ ภูมิ** ของประเทศสยาม
นามเดิมหรือไทยในปัจจุบันนี้

โดยอาศัย **ศิลปะที่ดีที่สุด** ที่ถ่ายทอดความรู้สึกทางศาสนา และอาศัย **ศิลปะที่แท้** ที่ **ทำให้เกิดความรู้สึก**
ใหม่ๆ ที่มีความเป็นภราดรภาพต่อกัน

ปรับปรุง หรือ ปฏิรูป ไปเรื่อยๆ ประเมินผล ไปเรื่อยๆ ว่า มัน **เข้ากัน สอดคล้องกัน เหมาะสมกัน**
แล้วหรือยังกับ **ทุกๆ ภูมิ** ของประเทศสยามนามเดิมหรือไทยในปัจจุบันนี้

เพราะ การปฏิรูปเป็นหน้าที่ของมนุษย์ มันจึงเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน
สำหรับ **วิธีการเผยแพร่ประชาธิปไตย** ก็เช่นกัน ถ้าเผยแพร่ด้วย **ศิลปะ** ใน **เบื้องต้น ท่ามกลาง และ ที่สุด**
ซึ่งน่าจะ **เข้ากัน สอดคล้องกัน เหมาะสมกัน** กับ **ทุกๆ ภูมิ** ของประเทศสยามนามเดิม หรือว่าไทยในปัจจุบันนี้

อย่างกรณี **นางมโนราห์** หรือ **นางมโนห์รา** เป็นตัวอย่าง ที่นางเป็น **คนสุดท้องน้องเพื่อน** ในตำราและใน
ความเชื่อของคนโดยทั่วไป แต่คนภาคใต้กลับ **ปล้นนอก ออกไ** ให้เป็น **คนหัวขี้นเพื่อน** ได้

อาวโส เดิมหมายถึง **ผู้น้อยกว่า** และ **กันเ** เดิมหมายถึง **ผู้ใหญ่กว่า** ปัจจุบันเรา **ปล้นนอก ออกไ** แล้ว
ปรากฏการณ์ **พระราชูปถัมภ์พระจันทร์** ก็เช่นกัน คนในประเทศอินเดียตอนล่าง เขาตะโกนตีปี่ เคาะโน้ น เคาะนี้ เพื่อ
เชียร์ให้กำลังใจ **พระราชูป** ที่ได้ทำหน้าที่ เพราะพระจันทร์เดินผิดทางเอง จึงได้เรียกว่า **จันทร์คราส** ไม่ใช่ **ราหูคราส**
แต่บ้านเราเขาตะโกน **ช่วยจันทร์เจ้าเธอ ชี้เหยศายๆ**

เป็นการ **พลิกกละลาที่คว่ำให้หงาย** ด้วยปลายหัวแม่ตีน

ประชาธิปไตย ที่ไหนๆ ก็จะมีหลักการพื้นฐาน ๓ ประการกันทั้งนั้น

^{๑๖}วันโลกาวินาศ ๒๐๑๒ ตีพิมพ์ กรุงเทพฯ : จีไอ แพลนเน็ต (ไม่ระบุปีที่ผลิต)



บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ. (2558, พฤษจิกายน) “ปัญญาหนังสือสูง หยั่งรู้-ตรวจรู้ ดู-แล
หนังสือสูง ตอนออกถึงหัวค้ำ” สารนครศรีธรรมราช. 45(11) : หน้า 78-83.

แต่ทางของโลกตะวันตก จะเรียงไปตามลำดับ ๑. เสรีภาพ
๒. เสมอภาค ๓. ภารดรภาพ เขาให้ความสำคัญเรื่อง เสรีภาพ
เป็นอันดับ ๑ เขามีอนุสาวรีย์ เสรีภาพ ใหญ่โตมาก สูงถึง
๙๓.๓ เมตร นับจากส่วนล่างถึงยอดคบไฟ ด้านบนที่เป็นส่วนของ
คบไฟติดตั้งระบบแสงไฟฟาสีเขียว ๑๓.๒๕๐ วัตต์ เป็นของขวัญที่
ชาวฝรั่งเศสมอบแก่ชาวอเมริกัน ในวันที่อเมริกาเฉลิมฉลองวันชาติ
ครบ ๑๐๐ ปี วันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๑๙^{๙๙}

ส่วนทางประเทศสยามนามเดิมหรือไทยในปัจจุบัน เมื่อได้
ลอง หยั่งรู้-ตรวจรู้ แลก็ ราบ ว่า มีการเรียงอันดับไม่เหมือนกัน
ไม่ใช่ใครถูก ใครผิด ใครดี ใครชั่ว แต่ทางไหน

ประเทศสยามนามเดิมหรือไทยในปัจจุบัน จะเรียงอันดับ
ตามแบบของผู้ที่ ปฏิบัติธรรม ซึ่งจะต้อง ปฏิบัติธรรมน้อย
ให้คล้ายตามธรรมะใหญ่ เพื่อให้เข้ากัน สอดคล้องกัน
เหมาะสมกัน กับ ทุกๆ ภูมิ ของประเทศสยามนามเดิมหรือไทย
ในปัจจุบันนี้

ในหลักการพื้นฐาน ๓ ประการของ ประชาธิปไตย เราจะเอา ภารดรภาพ เป็น ธรรมะใหญ่ ส่วน เสรีภาพ
กับ เสมอภาค เป็น ธรรมะน้อย ที่ต้องคอยปฏิบัติให้คล้ายตามธรรมะใหญ่

เราจึงเอา ภารดรภาพ ขึ้นก่อน อย่าง พระบรมธาตุเจดีย์ทั้งหลาย หรือการมี โศภที่เก็บกระดูก อยู่ตามวัด
ป่าช้า เมรุ ช้างบ้าน บนบ้าน ในห้องพระ บนหิ้งพระ รูปพระ รูปคน ที่เราเคารพนับถือบูชา ที่ห้อยค้อยู ก็เป็นอนุสาวรีย์
ภารดรภาพ ของเรา มีมากมายจนนับไม่ไหว

ดังที่อุโบสถวัดสัมเกลียงมีโกศหาสีทอง เขียนไว้ที่ฐานออกชื่อพระอาจารย์ พระอุปัชฌาย์ ให้ตัวสะกด
ลายมือเก่า คงเป็นที่บรรจุอัฐิอดีตเจ้าอาวาส^{๙๙}



^{๙๙}<http://atcloud.com/stories/68762#> สืบค้นเมื่อ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

^{๙๙}google.com/imgres?imgurl สืบค้นเมื่อ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๓



บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ. (2558, พฤศจิกายน) “ปัญญาหนังสือสูง หยั่งรู้-ตรวจู้ ดู-แล หนังสือสูง ตอนออกถึงหัวคำ” สารนครศรีธรรมราช. 45(11) : หน้า 78-83.



ศูนย์วิจัยและพัฒนา
เอกสารโบราณ
และ
ศิลปกรรม

มันเป็นการ กลับหัวกัน เป็นการ ปลี่ยนอก ออกใน ดังเรื่อง มโนราห์ หรือ มโนห์รา ดัง ที่เรา เขียนชื่อ ก่อน จึงจะเขียนนามสกุลทีหลัง แต่ฝรั่งเขา เขียนนามสกุลก่อน จึงจะเขียนชื่อทีหลัง

ฝรั่งเขาชอบเล่นขำ เราเล่นขำๆ เขาตะวันตก เราตะวันออก ฯลฯ นี่คือ ภูมิ

ถ้าเอา ภาวศรภาพ เป็น ธรรมชาติใหญ่ ส่วน เสรีภาพ กับ เสมอภาค เป็น ธรรมะน้อย ที่ต้องคอยปฏิบัติ ให้คล้ายตามธรรมะใหญ่

แล้ว วิธีการเผยแพร่ประชาธิปไตย จะเผยแพร่ด้วย ศิลปะ ใน เบื้องต้น ท่ามกลาง และ ที่สุด ได้ เพราะต้องเริ่มต้นด้วย สุนทรีเสนา ใน เบื้องต้น ท่ามกลาง และ ที่สุด นั่นเอง และ สุนทรีเสนา ก็คือ ผล ของ ศิลปะ

วันแรกที่ผมได้พบกับคุณ จิมมี ขวลา ที่คุณจำลอง ฟังชลจิตร เขียนถึงในชั้นสุดลับดาห์ ฉบับวันที่ ๕-๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ว่า “ผมเป็นเศรษฐีครับ” (เศรษฐีเมืองนครศรีธรรมราช) เคยจัดงานแต่งลูกชายคนเดียว เชิญแขกกว่า ๒ พันคน แจกเงินสดให้แขกที่มาร่วมสำหรับงาน คนละ ๑ แสน เจ้าสาวให้สินสอดพ่อเจ้าบ่าว ๑๐ ล้าน ตามประเพณีอินเดีย พ่อเจ้าบ่าวเลยมอบเงิน ๑ ล้าน ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

คุณจิมมีเป็นกรรมการพัฒนาโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชร่วมกับผม คุณจิมมีเมื่อเจอผมครั้งแรก (นานมาแล้ว) จะเรียกผมทันทีว่า พี่ชาย



จิมมี ขวลา ร่วมประชุมคณะกรรมการพัฒนา ร.พ.มหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช

การที่เราจะเรียกใครว่า พี่ หรือ น้อง เราจะต้องอาศัยการ หยั่งรู้-ตรวจู้ ซึ่งก็คือ จินต-นาการ อันเป็น ราก ของ ศิลปะ และการที่เรียกว่า พี่ชาย ก็เป็น สุนทรีเสนา ซึ่งเป็น ผล ของ ศิลปะ ดังที่กล่าวแล้ว

วันก่อนผมอ่านหนังสือเรื่อง ต่างที่คิด...ชีวิตจึงต่าง ของท่าน อ.พิพิธ พุ่มแก้ว ที่มีท่านสมคิด สว่างดูร เป็นบรรณาธิการ มีความตอนหนึ่งว่า ท่าน อ.พิพิธ พุ่มแก้ว หยั่งไม่รู้ ตรวจไม่รู๊ ว่าจะเรียกท่านภัทรการยา ของท่านอมเรต ศิลปิน ว่าอย่างไรดี ท่าน อ.พิพิธ พุ่มแก้ว จึงเป็นฝ่าย เริ่มว่า



บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ. (2558, พุศชจิกายน) “ปัญญาหนังสือสูง หยั่งรู้-ตรวจรู้ ดู-แล
หนังสือสูง ตอนออกถึงหัวคำ” สารนครศรีธรรมราช. 45(11) : หน้า 78-83.

สวัสดีครับ ผมพิพิธ พุ่มแก้ว ครับ ผมเกิดปี ๒๕๔๓ ผมจะเรียกคุณใหญ่ว่าอย่างใดครับ อ้อ เรียกพี่เกิดค่ะ
เพราะพี่แก่กว่าอาจารย์ ๖ ปี^๙ นี่ก็เป็น **สุนทรีย์เสนา** อันเป็น **ผล** ของ **ศิลปะ** เพราะความเป็น **ภราดรภาพ**ต่อกัน
มันเป็น **ศิลปะ** ไปตั้งแต่ **กรรมวิธี** key word ใน **เบื้องต้น ท่ามกลาง และ ที่สุด**
วิธีการ **เผยแพร่ประชาธิปไตย** โดยใช้ **ภราดรภาพ** เป็น **ธรรมะใหญ่** ดังเมื่อครั้งสมัยสุโขทัยที่ว่า **ปลูกไมตรี**
อย่ารู้ร้าง สร้างกุศลอย่ารู้โรย (ร่วมจารีตประเพณีเพื่อจะร่วมหล่อจารีต) จึงมีการปกครองแบบประชาธิปไตยในลักษณะ
พ่อปกครองลูก (คือทิศเบื้องหน้ากับทิศเบื้องหลังในทิศ ๖) คือเอา **ภราดรภาพ** ขึ้นก่อน ยกให้เป็น **ธรรมะใหญ่**
(มันเข้าใจยากตรงไหนหนอ)



^๙สมคิด สว่างกูร บรรณาธิการ พิพิธ พุ่มแก้ว เรื่อง **ต่างที่คิด...ชีวิตจึงต่าง** กรุงเทพฯ : บริษัท โปร-วิชั่น เอนเทอร์เทนเม้นท์ จำกัด.
ม.ป.ป. หน้า ๑๒๓.

